

GENERALITAT DE CATALUNYA

PRESIDÈNCIA

COMISSARIAT DE PROPAGANDA

Avinguda 14 d'Abril, 442 bis : BARCELONA : Telèfon 82215

COMUNICAT DE PREMSA

ESPERANTO ELDONO.

Nº. 25.

Barcelona, 31/X, 1937.

LA TRANSLOĜIGO DE LA REGISTRARO AL BARCELONO .

D-ro JUAN NEGRIN,
LA CEFO DE HISPANA
REGISTARO.

Post multaj onidiroj en la eksterlanda gazetaro pri la transloĝigo de la Registaro el Valencio al Barcelono, estis per la oficiala komuniko, publikita la 31-an de Oktobro pasinta, komentariita la transloĝigo de la Registaro.

En ministrara deklaro estis montrita, ke jam la antaŭa Registaro havis la planon elekti la Katalunan ĉefurbon por siaj kunsidoj, la plano, kiu nun pro la praktikaj kazoj estas realigita. La ekonomiaj kaj praktikaj necesoj, pro kiuj estis konsilinde jam en la unuaj tagoj de ribelo transloĝigi al Barcelono, aperas nun kunligite kun la prestiĝo, kiun tiu urbo ricevas kiel koro de Mediteraneo. Oni ne povas forgesi, ke eble la plej grava momento en tiu milito estas la ekvilibra partiĝo je maro, pro kio turnitaj estas la rigardoj al la tuta respublikana Mediteranea marbordo. Barcelono estas krom tio, sendube la plej grava haveno kaj komercloko de tuta marbordo kaj ĉefe posedas la gravegan industrion, kiu povas multe pli esti elprofitita por la milito, ol ĝis nun, kaj estos.

Kiel la noto de la Registaro komentarias, la publika opinio de Hispanujo kaj de eksterlando trovas el tiuj motivoj la konsekventan agon: Katalunujo havos denove okazon montri sian fiksan volon kaj diligenton en tiu liberecbatalo kontraŭ la ribeluloj kaj la eksterlandaj enruduloj. La aktualaj ĉirkonstancoj, la postuloj de la milito por akiri la venkon instigas la Registaron, pli profundigi la amikajn sentojn kaj interrilatojn kun la Generalitat de Catalunya.

La Prezidanto de Kataluna Registaro, Lluís Companys, publikigis koncerne al tio la noton, en kiu unualoke estas montrate la bonvenon en la nomo de la tuta Katalunujo. Plue, ke la cititaj deklaroj ne nur pro la samaj interesoj rilate al la Registaro de la Respubliko, sed kiel esprimo de spirigita hispana solidareco kontraŭ la eksterlanda invado. Ĝi validas la idealon de libereco, defendi antaŭ la mondo la justecon kaj rajton, kiuj nin devigas, al ni altruditan militon prizorgi kaj por konservi la longdaŭran pacon, por morgaŭ, venki.

Koncerne al la oficiala komunikoratifikas Katalunujo sian senkondiĉan adheron por la Registaro de la Respubliko, por sia Prezidanto kaj Prezidanto de Respubliko kaj salutas per frataj sentoj ĉiujn frontojn de respublikana Hispanujo. La ĉesto de la Registaro en Katalunujo, estos nova instigo por la energio de nia popolo, kiu trovas sian plej grandan agadon en la disvolvo de siaj civitanaĵoj sur la nivelo de grandaj devoj de nunaj ĉirkonstancoj kaj en la rekono kaj observado de al ni donata direktlinio, kies unua kaj plej

Nº. 25.

grava problemo estas venki la militon.

PAROLADO ELDIRITA DE PREZIDANTO COMPANYS.

Profitante la ĉirkonstancon de la politika parolado, kiun S-ro Negrin estis anoncinta, tre plaĉas al mi elparoli kelkajn vortojn de saluto al la Madrida popolo kaj al ĉiuj hispanoj por sendi al ili la puran, fratan kaj emocion ĉirkaŭpremon de la kataluna popolo.

Via lojaleco, madridanoj kaj hispanoj ĉiuj, meritigas al vi speciale la sincerecon kaj klarecon en esprimo kaj en la konduto kaj se iun titolon havas la elmontroj de simpatio per kiuj vi min honoris, ĝi devas esti dank al tio, ĉar mi ne havas alian meriton -, ke mi neniam kasis mian penson kaj mi ĉiam parolis egalan lingvaĵon tie ĉi, kiel en Katalunujo, afero, kiu ne okazis antaŭ tempe kun aliaj eksponentoj de nia tero, reprezentantoj de la politikaj interesoj tie laŭ unu maniero, dum en la ĝenerala hispana politiko ili sin dediĉis al la kulturado de klientaroj de la plej, prostituita kondiĉo. Kaj kompreneble, ĉiun ĉi tiun sinjoron ni havas kontraŭ ni, dum ni havas apud ni la katalunujojn de la 14^a de Aprilo - Hispanujo stare -, de la 6^a de Oktobro - Asturio kaj Katalunujo, - kaj de la 18^a de Julio, en horoj tre profundaj, kiel kulminacio de historia proceso - pordo kaj fenestro malfermitaj al nova estonteco - tiun tutan Hispanujon, la veran la aŭtentikan, la solan; tiun de la Konstitucio kaj de la Statuto, kiuj konsekvis la aŭtonomion envoĵigante la antikvajn diferencojn, kiuj trovis leĝan irejon kaj kristaliĝis kun fundamenta lego neatekebla.

Ni iras nun unuigintaj kaj miksitaĵoj en la gloro kaj doloro en ĉiujn frontojn kaj ni aspiras konkuri je abnegacio kaj kuraĝo kun la cetero el la Respubliko en la sankta kaŭzo de la sendependeco teretoria kaj spirita de Hispanujo.

Nun ni havas ĉiujn tiujn kontraŭ ni. Estas kontraŭ ni tiuj, kiuj pretendis monopoligi la patriotan senton per malŝatindaj topikoj tra la politiko sekvita de rampema monarĥio, kiu staris ĉe la abismorando de nia malapero kiel sendependa nacio kaj kiu kondukis nin al la honteruĝa kondiĉo antaŭ la civilizita mondo. Tio okazis tie ĉi; kaj tie, en nia popolo, ili uzis la senmakulan nomon de Katalunujo kaj la energion de ĝia personeco - jam historia - por ludi kun la idealoj je profito de siaj privilegioj de kasto kaj siaj politikaj reagaĉadoj. Tiuj estas unuigintaj kaj miksitaĵoj kun tiuj, kiuj diras "supren Hispanujo". "Supren Hispanujo". Sed ili ne ĝin sentas, nek konas, nek povas ĝin legi, ĉar ili metis sur sian teron la plumbanpezon de miloj kaj miloj da fremdaj soldatoj.

Tie ĉi, ĉiuj, katalunoj, kastiloj, asturoj, baskoj, anduluzianoj, galicianoj. Ĉiuj hispanoj batalantaj por la sankta kaŭzo de la sendependeco de la patrujo, por ĝin igi libera unue el la fremda invado, kaj poste libera en reĝimo de libereco de la homoj kaj de la popoloj ĝin formantaj kaj honorigantaj.

Niaj malamikoj portas sur la frunto la signon de la malvenko, kiel historian fatalon. Jen estas nia fido. Sed kun la fido ni devas havi la realecon plenegan de espero, ke nia antaŭenpuŝo ne nur nemalsukcesos, sed ke ĝi estos de alta efikeco sub inteligenta direktado. Ni disponas jam de potenca armeo dotita de la necesaj rimedoj kaj posedanta moralon, kiun nin kortuŝas kaj fierigas. Ni venkos ilin!

Saluton, soldatoj de la hispana armeo, karno de la popolo, armita brako de la Libereco! Saluton al ĉiuj je la nomo de la Katalunujo! Kaj tio, kio gravas ankaŭ, estas ke la vivo kaj la oferoj ne transiru tion, kio trudas al ni la ĉirkonstancoj kaj la devo. Kaj por ili ni devas ne malatenti la ariergardon, plifortigante ĝiajn virtojn kaj estingante la diskutojn kaj malkonsentojn, tiel

Nº. 25.

ke la paroloj eliranta el la lipoj estu havataj en la koro kaj traktataj en la konduto. Nur ekzistas unu vojo por atingi la pacon: Gajni la militon ! Nur ekzistas unu rimedo malaperigi kun digneco, kiel homoj sentantaj kun la plej alta spiritualeco la kaŭzon de ili defendata, la malkonsentojn, kiuj povis ekzisti, kaj ĝi estas la unuiĝo, kunfandiĝante laŭ la intenseco, laŭ kiu devas kunfandiĝi la homoj donantaj sian sangoj por la komuna kaŭzo de ili defendata. Ni venkos ! Kaj ni devas venki baldaŭ, por nin dediĉi al la tasko rekonstrui Hispanujon kun la tuta brileco de ĝiaj mirindaj nuancoj kaj levi grandan komunan idealon en la aspiroj kaj en la momentoj de la paco post la venko.

Kaj nun mia oferono de hodiaŭ, ne al Madrido, kiu tiom ĝi meritas pro sia nesuperebla heroeco; ne al Euzkadi, la martira; ne al la Asturio, kies nomon ni eldiras kun intensa emocio. Unu oferon al ĉiuj en la simbolo de sanktigita virino; la patrino de la heroo! Jes: La anonima virino, liu sciis doni sian filon; la nekonitan soldaton, kiu falis kaj mortis ĉe la batalfronto; la virino, kiu kiel frukton de sia amo, ĵetis sur la teron pecon de sia animo, kiu falis en la profundan sulkon de la tero, kiel semo de karno surverŝita per sango kaj larmoj, kiu devas fruktiĝi en la longa kaj konstanta penado de la homaro, por ke la suno lumigu ĉiujn en socio pli justa, en ekzistado pli bela. Tiu virino jam ne ploras. Sekiĝis al ŝi la larmoj kaj ŝia korpo rektiĝis fiera pro sia filo.

Hispanoj, al la venko! Kaj al la baldaŭa venko!
Vivu la Libereco!

(La parolado eldirita de Prezidanto Companys pere la radio de Madrid, dum sia vizito en la Hispana ĉefurbo).

LA ROLO DE KATALUNUJO EN LA EŬROPA EKVILIBRO .

Katalunujo ludas gravegan rolon en tiu ĉi batalo, kiun Iberio subtenas kontraŭ la invadanta internacia faŝismo. Ne nur el la vidpunkto de ĝia alporto de homoj, materialoj kaj oferoj, al la kaŭzo, kiu estas al ni komuna kun la aliaj frataj popoloj, sed ankaŭ pro ĝia geografia kaj strategia pozicio, rilate al la disvastiĝo de la milito kaj al la sekureco de aliaj Eŭropaj landoj, speciale Francujo.

Unu el la ĉefaj punktoj de ĉi tiu sekureco de Francujo, estas la Pirinea landlimo. Oni bone scias, ke germanoj kaj italoj, krom la superrego super Hispanujo kaj la profitado de ĝiaj riĉaĵoj el la tero kaj subtero, ili volas krei en Francujo novan fronton, per kiu ili minacus ĝin el tri malsamaj lokoj samtempe. Oriente Germanujo, sudoriente Italujo, kaj sude la konglomerato itala - germana naskita sub la fikcio de unu eks - generalo Franko agente kiel malhonesta kaŝanto.

Nu, el la sescent sepdek sep kilometroj de landlimo hispana-franca, de Hendaya ĝis Port-Bou, kvarcet sepdek du kilometroj apartenas al la teritorio de la Kataluna Registaro entenante la konkeritan parton de Aragono, kaj nur ducent dek kvin kilometroj staras sub la regado de italoj kaj germanoj. Tio faras, ke la fronto, kiu devas defendi Francujo okaze de eŭropa streĉeco, en okazo de delikata situacio, estas multe pli malgranda, ol se Franco kun siaj germanoj, italoj, portugaloj kaj marokanoj disponas pri la tuta Pirinea montaro.

Se de la flanko de tero Katalunujo ludas gravan rolon en la sekureco de Francujo, ankaŭ en la mara aspekto havas grandan gravecon nia situacio. El la

PREZIDANTO DE KATALUNUJO, LLUIS COMPANYS - JOVER.

1570 km. da marbordo, kiun en la Mediteraneo havas la duoninsulo, de Gibraltaro ĝis la franca limo, nur ducent dek estas sub la regado de Franko kaj ĝia faŝista konglomerato, kaj la ceteraj 1.360 km. troviĝas sub la direktado de la Respubliko. El ĉi tiuj, la kvindek procentoj, tio estas 780 km. apartenas al tero de kataluna lingvo; Katalunujo kaj Valencio. Krom tio oni devas ankaŭ konsideri, ke la Bolearaj insuloj - kiu estas unu el la plej gravaj por la internaciaj rilatoj kaj la eŭropa paco - estas ankaŭ teroj de kataluna lingvo. Dum tiuj marbordoj staras sub la povo de Katalunujo, tio estas, de la Respubliko, Francujo havas sekura la trafikon inter Metropolo kaj ĝiaj kolonioj, sed ĝi ĉesos havi ĝin en la momento - neverŝajne - se tiuj marbordoj estus regataj de la malamikoj de la paco kaj de la demokrateco, kiuj estas la malamikoj de Francujo.

Katalunujo, do, pro ĝia kondiĉo kaj situacio geografia kaj strategia formas la sudan antaŭgardon de la franca landlimo kaj Francujo aliflanke scias, ke nia popolo, amanto de la paco, kiu faras la militon por atingi la pacon, estis ĉiam kaj daŭre estos najbaro amika kaj fidela al la ideoj de demokrateco kaj progreso, kiuj formas la senton de Francujo.

Rilate al la situacio de Katalunujo ni memoru, ke je la fino de la milito Winston Churchill diris, ke la orienta landlimo de Anglujo estas la Rejno; oni devas pripensi, tamen, ke unu la Ebro povas estila suda Rejno kaj fariĝi unu el la landlimoj de Francujo kaj, sekve, de Granda Britujo.

PASIONARIA PRI ASTURIO.

ASTURIO POVAS ESTI DETRUITA SED NE VENKITA.

Doloraj estas nunaj tagoj, krutaj, malfacilaj, kiuj taŭgas por pruvi la spiritan forton de ĉiuj.

Asturio suferas hodiaŭ, tiel suferis hieraŭ aliaj urboj la brutajn premojn de invadantaj armeoj, kiuj volas sklavigi nian popolon. Niaj pugnoj leviĝas kun doloro, sed ni ne sentas malfortigita nian animon, ne ŝanceliĝis nia fido pri la definitiva venko.

Alten la animo, kameradoj! amikoj! Spite ĉiuj perdoj, ni venkos.

Ne estas ĉi tiu aserto la nepensita esprimo de senbaza konvinko, ĝi estas nur konfida je la rajto kaj justeco de nia celo, de la celo pri kiu la popolo laboras, luktas kaj kiun ĝi montras kun fervoro kaj spirito de admirinda ofero, sed la senkontraŭstara aserto de sekureco kaj konfido pri la triumfo, ĉar ekzamenante trankvile kaj profunde la negativajn kaj pozitivajn flankojn de la milito, ĉi tiuj superas al la aliaj favore al ni.

La hezitimuloj, la malkuraĝuloj, tiuj, kiuj ne havas sufiĉan kapablecon por sin oferi, tiuj, kiuj pensis ke en en iu ajn milito ĉio devas esti venkoj, dubas malesperas, dissendas malkuraĝigantaj onidirojn, reflekton de sia propra timo. Sed spite ĉio, ni venkos!...

Gijon estis detruita pro la neebleco de ĝia konkero, kiel estis Eibar, kiel estis Gurnika, kiel estis Cangas de Onis, en Asturio kies heroeco hieraŭa, kiel hodiaŭa plenigas paĝon de gloro en la historio de nia nevenkita kaj senmorta popolo.

Sed la batalo ne finis en Asturio; oni detruis ĝiajn plej bonajn vilaĝojn, ĝian plej belan urbon; oni mitrajlis ĝiajn virinojn kaj infanojn; falis legioj de bravaj batalantoj kiuj konfirmis per sia sango kaj ofero sian fortan interkonsenton al la celo de la popolo.

En Asturio la batalo eterniĝos per tiaj karakteroj, ke eĉ la mortintoj leviĝos de siaj tomboj por rigardi la agojn de heroeco de la ministroj, de la kampanoj de la laboristoj ĉiuj, de la heroj batalantoj, kiuj ne volis sin submeti, kiuj batalante direktas sin al la montaroj de la mineja distrikto kie ili

scias vendi siajn vivojn je tia kosto, ke la mondo ekstremos de teruro, kaj kio ebligos ke estu en Asturio, en tiu Asturio, kiu honorigas Hispanujon, kiu honorigas ŝiujn, kiuj en la mondo laboras kaj luktas por la rajtoj de la popolo, la loko, kie komencos la rekonkero de nia patrujo por la libereco kaj la justeco.

Asturio ne estis venkita, ĝia heroo rezistado, ĝia ega lukto estas la plej evidenta kaj glora elmontrado, ke la respublikana Hispanujo, tiu Hispanujo, kiu deziras por sia popola loĝantaro liberecon, laboron kaj bonstaton, ne estos subpremata, ne estos nuligata.....

Asturio! diras niaj soldatoj el oriento, memente en la elparolo la tutan senton, kiu produktas la ofero de tiu mirinda popolo.

Asturio! Krias leviĝante la herooj de Madrid kaj en sia krio oni eksentas la promeson sigelitan kun sango daŭrigi la batalon ĝis la venko, helpi al siaj fratoj de heroo kiu en Asturio tenas sur muloj da mortintoj la neatingeblan flagon de la Respubliko kaj de la Libereco.

Asturio! oni elparolas en la frontoj de la sudo. Kaj la ekzemplo de Asturio, gvidilo de niaj batalantoj, estos la instigilo, kiu puŝos al la viroj kaj virinoj de Hispanujo al la plej grandaj

oferoj por atingi la venkon, por detruigi la faŝismon. Ni venkos! Ni venkos!

Ni venkos! diras ankaŭ la ĉefo de la Registaro en sia bela parolado. Ni venkos! respondas je unu sola tono miliono da voĉoj el la tuta kontraŭfaŝista Hispanujo.

Sed, por atingi la venkon, por venki, estas necese vivi la militon, estas urĝa devigi novan militan ordon.

La ĉefo de Registaro petis, - direktante sian peton el la koro de la Respubliko, el Madrido- nevenkebla- disciplinon, oferon, ordon. Ni ankoraŭ unufoje plu, respondas: Ĉiam pretaj. Disciplino, jes, oferoj, jes, Ordo, jes. Unueco, jes.

Kontraŭ la reakciaj fortoj, la popolo kun instinkto de konservado, kiu ne ĝin trompis, kreis la organon de la venko, la Popolan Fronton. La Popola Fronto kiu en Februaro 1936, kiam la reakciaj fortoj sin kredis plej firmaj kaj sekuraj, povis kaŭzi al ili la unuan malvenkon. La Popola Fronto, kiu spite ĉiuj malfacilaĵoj permesis al ni daŭrigi la batalon ĝis ĉi tiuj momentoj.

Kaj hodiaŭ pli ol iam, kiam la militaj bezonoj devigas la kunigon en la fronto kaj ariergardo, ni redonas nian fidon al la efiko de la Popola Fronto kaj alvokas kun deziroj de koreco, de profunda fido, de plena sekureco je la venko de nia kaŭzo al ĉiuj kontraŭfaŝistoj por refortigi, por revivigi per sia helpo, por plifortigi la Popolan Fronton, en kiu la Registaro havas sian plej grandan helpon, la plej grandan apogon.

Por Asturio kaj por Hispanujo! Por la Libereco de nia popolo por la Sendependeco de nia patrujo, hodiaŭ pli ol iam Popola Fronto, sub kies flagoj ĉiuj kontraŭfaŝistaj fortoj unuigitaj per unu sola celo konscia kaj disciplinita marŝos deciditaj al konkero de la triumfo al la forpelado de la faŝismo.

EL LA RIBELULA KAMPO.

Pola ĵurnalisto, kiu faras informadon en la ribelula kampo, skribis en sia ĵurnalo: "Kion ni diros pri Kieĵpo de Liano, pri liaj lsercaj diroj, kiam la tero brulas, kiam la frato murdas la fraton? Mortabomena, deca al idioto, sed ne al soldato".

Tiel kvalifikas ilin iliaj amikoj kaj simpatiantoj.

MISTEROJ DE INTERNACIA POLITIKO.

OPINIO DE EMINENTA ESPERANTISTO, KOLONELO FERNANDO REDONDO .

Antaŭ dek kvin jaroj okazis en Italujo faŝista ribelo gvidata de Mussolini kaj, eble, kun la konsento de la reĝo tiea. Post malmultaj tagoj la ribelintoj triumfis sen fremda helpo. Tio pruvas, ke ja ekzistas en Italujo faŝista medio.

En 1926 en Portugalujo ankaŭ okazis faŝista ribelo, kiu ankaŭ triumfis sen fremda helpo kaj ankoraŭ daŭras.

Same okazas en Germanujo, respubliko kun la titolo "Reich" (imperio). Ili ne bezonis la fremdan helpon por triumfi. La balotado pruvis sufiĉe la faŝistan medion.

En 1923 triumfis en Hispanujo surprize militista ribelo kun la konsento de la reĝo. Iom post iom la diktatoro estis tiel kontraŭstarata, ke la reĝo demisiigis lin por sin savi, sed malgraŭ tio, la monarĥia reĝimo falis por ĉiam. Faŝista ribelo okazis en 1936, sed malgraŭ fremda helpo de maŭroj, italoj, portugaloj kaj germanoj (japonoj ankoraŭ ne venis) kaj post dekkvinmonata batalado, ili ne triumfas. Tio pruvas, ke ĉe ni ne estas faŝista medio.

Tamen la "demokrataj" Francujo kaj Anglujo plipreferas vendi siajn armilojn al Italujo, Germanujo, Portugalujo, maŭroj kaj ceteraj civilizitoj por ke ili ataku, ol al ni por ke ni defendu nin. Almenaŭ ne estas malpermesite tiuspeca komerco kun ŝtatoj kie la veraj demokratoj estas subpremataj kaj eĉ mortigataj.

Misteroj de la internacia politiko!

Ĉu la internaciuloj ne povas postuli sankciojn por tiuj politikistoj ?

KION DECIDIS LA NACIA KONFERENCO DE KONTRAŬFASISTAJ VIRINOJ EN BARCELONO .

- 1) Atentigi la Registaron kaj kaj la Sindikatojn pri la neceseco, de fordecido de okhora labortago kaj la anglajn Sabatojn.
- 2) La peto al la Ministro de Defenso por atingi la envicigon de virinoj en la militindustrio kaj aliaj laboroj.
- 3) la aranĝado de kolektivaj manĝejoj kaj kreo de infanludlokoj kaj infangardenoj ĉe fabrikoj.
- 4) La tuja kreo de kapableclernejoj.
- 5) Egalaj salajroj por egalaj laboroj.
- 6) La kandidatigo de virinoj kiel urbkonsilantinoj.
- 7) Defendo por la laborantaj patrinoj.
- 8) La kreo de lernejoj kontraŭ la analfabetismo.
- 9) La aranĝo de agrikulturaj lernejoj.

COMPANYS RESTAS PREZIDANTO DE KATALUNUJO .

Lluís Companys, Prezidanto de Generalitat de Catalunya, kies mandato finigas en Novembro proksima, esprimis sian deziron ne plu kandidatiĝi al Prezidanto. Tamen la intertraktoj, kiuj Companys havis en Madrido kun D-ro Negrin, konvinkis lin, ke lia ĉeesto en la gvidado de Generalitat estas necesa por plifortigi la lojalecon inter Katalunujo kaj la Centra Registaro. En la lasta kunveno de Generalitat oni decidis, ke la Kataluna Parlamento kunvenos inter 15^a kaj 20^a de Novembro pro denova elekto de Companys. La politika rondo en Katalunujo estas konvinkitaj, ke Companys estos unuanime reelektita.